

De svenska buskflugorna (Diptera: Dryomyzidae) med *Paradryomyza spinigera* som ny art för landet

NILS ERICSON & SVEN HELLQVIST

Buskflugorna (fam. Dryomyzidae) är en artfattig familj med relativt stora, mer eller mindre gulbruna flugor. De kan misstas för flugor i andra familjer, särskilt myllflugor (Heleomyzidae), kärrflugor (Sciomyzidae) och kolvflugor (Scathophagidae). Från dessa kan, åtminstone de europeiska buskflugorna, skiljas genom en kombination av följande karaktärer [se Mathis & Sueyoshi (2011) och Ozerov (1998) för en fullständigare diagnos]:

Munborst (vibrissa) saknas (Fig. 1).

Ansikte konkavt med framskjutande munkant och tydlig munköld som ofta sticker fram något under munkanten (Fig. 1).

Bred panna med ögonen brett åtskilda hos båda könen.

Figur 1. Ett typiskt buskflugehuvud (*Pseudoneuroctena senilis*). Observera den framskjutande munkanten och avsaknaden av munborst (vibrissa). Foto: Nils Ericson.

Panna hårig, med 1-2 par frontoorbitalborst, två par vertikalt och parallella eller svagt divergerande postocellarborst.

Vingarnas subcosta komplett och når vingframkanten långt från r1 (Fig. 2).

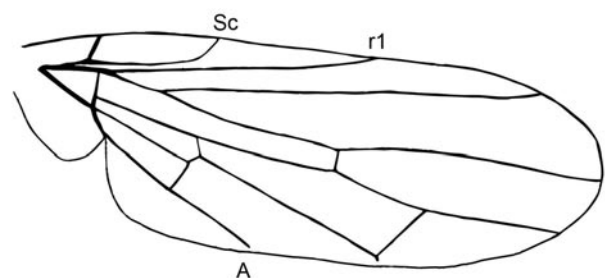
Analribban når nästan vingkanten (Fig. 2).

Ryggsköld med jämnt fördelad, ganska lång, svart behåring.

Ryggsköldens mitt och främre del utan kraftiga borst; på ryggens bakre del finns två par långa dorsocentralborst (och ibland ett något kortare) samt ett par kraftiga akrostichalborst strax före skutellen (de senare saknas hos *Paradryomyza*).

Ben håriga men överlag utan borst förutom ett borst på ryggsidan längst ut på varje tibia samt en krans av kraftiga tornar längst ut på mellantibian; *Paradryomyza* har dessutom kraftiga taggar på undersidan av baklåren.

Buskflugornas larver är saprofaga och lever på diverse dött organiskt material som kadaver, spillning och förmultnande

Figur 2. En buskflugevinge (*Dryomyza anilis*). Förekomsten av borst längs ribba r1 är en viktig karaktär för att skilja olika släkten inom familjen. Illustration: Nils Ericson.

växtdelar eller svamp. Flugorna förekommer främst i något fuktiga miljöer, ofta i skogsmark med rik undervegetation. Flugorna brukar vara talrikast under senare delen av sommaren och början av hösten. Ozerov (1998) sammanfattar uppgifter om biologi och beskriver även ägg, larver och puppor.

I Europa (och Sverige) har länge fyra arter buskflugor varit kända och vi rapporterar här en femte art. Äldre nycklar till europeiska buskflugor (t ex Wahlgren 1917, Shtakelberg, 1989) är ofullständiga eller felaktiga och vi presenterar här en ny nyckel som till stor del baseras på de nycklar som återfinns i Mathis & Sueyoshi (2011) och Falk (2005). I den nyligen utkomna världskatalogen (Mathis & Sueyoshi 2011) gjordes några nomenklatoriska förändringar på släktnivå som vi följer här. Till familjen Dryomyzidae har tidigare förts släktet *Heterocheila* med en svensk art, *H. buccata* (Fallén, 1820). Släktet förs nu till en egen familj, Heterocheilidae.

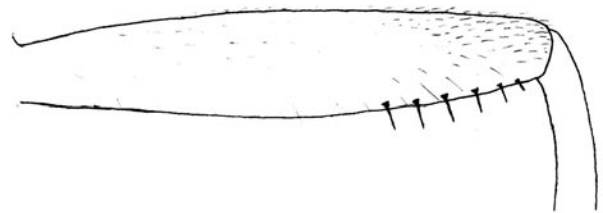
Nyckel till Europas buskflugor

1. Baklår med taggar på undersidan (Fig.3).
Hona med svarta taggar på tergite 7. Akrostichalborst saknas .....
..... *Paradryomyza spinigera*
- Baklår utan taggar på undersidan. Hona utan svarta taggar på tergite 7. Ett par kraftiga akrostichalborst strax före skutellen. 2
2. Vingarnas ribba r_1 med borst längs hela ribban. Vingtvärribbor tydligt mörkskuggade ..... *Dryomyza anilis*
- r_1 endast med mikrobehåring eller med borst bara i yttre delen 3

3. Kinder och bakhuvud med både mjuka, övervägande gula hår och styva, svarta hår. Ribba r_1 utan borst. Ryggens mitt med två mörka längsstrimmor och två kortare strimmor på sidorna eller med otydliga strimmor 4
- Kinder och bakhuvud med endast svarta, styva hår (fig. 1). Ribba r_1 med ett fåtal borst i yttre delen. Rygg i mitten med en tydlig mörk längsstrimma och två kortare strimmor på sidorna ..... *Pseudoneuroctena senilis*
4. Vingtvärribbor något mörkskuggade. Antennborst med längre hår (håren dubbelt så långa som borstets basala tjocklek). Palper helt gula. Kropp något rödaktig, mer glänsande och med svag pudring. Rygg med tydliga längsstrimmor. Tarser mörkare. Vingar kortare. .... *Dryope decrepita*
- Tvärribbor helt oskuggade. Antennborst med kortare hår (håren lika långa som borstets basala tjocklek). Palper med mörk spets. Kropp mer gulaktig, med kraftigare pudring. Rygg med otydliga längsstrimmor. Tarser ljusare. Vingar längre. .... *Dryope flaveola*

Kommentarer och faunistiska uppgifter

Dryomyza anilis Fallén, 1820 (syn. *Neuroctena anilis*). Sveriges vanligaste buskfluga, som förekommer över hela landet. Förekommer i många olika miljöer: barr- och lövskog, ängsmark, trädgårdar etc och påträffas ofta inomhus.

Figur 3. Baklår av *Paradryomyza spinigera*. De kraftiga borsten på undersidan saknas hos andra europeiska arter av buskflugor. Illustration: Nils Ericson.

Dryope decrepita (Zetterstedt, 1838) (Syn. *Dryomyza decrepita*). Detta är den vanligaste *Dryope*-arten i norra Sverige och allt vårt eget insamlade material av *Dryope* från Norrland tillhör denna art. Vi har själva sett material från DR, ME, ÅN, VB, NB, ÅS, LY och PI och utbredningen anges av Wahlgren (1917) som Ög-Lpl. Likt *D. anilis* förekommer den i många olika miljöer men förekommer främst i fuktigare löv- eller blandskogsmark. Observera att mörkskuggningen av vingvärribborna, som i många nycklar anges som enda karaktären för att skilja arten från *flaveola*, kan vara otydlig och t o m saknas hos nykläckta individer (Falk 2005).

Dryope flaveola (Fabricius, 1794) (Syn. *Dryomyza flaveola*). Utbredningen anges av Wahlgren som Sk-Lpl och även från senare tid finns rapporter från en stor del av landet. Vi själva har dock bara sett material från SK. Med tanke på att äldre nycklar varit ofullständiga bör museimaterial gås igenom på nytt.

Paradryomyza spinigera Ozerov, 1987

VB: Umeå: Hamnögern vid Umåker, 18.vii.2012, 1♂ (NE); 25.vi.2013, 1♀ (SH).
Ny för Sverige.

Lokalen utgörs av en nordexponerad älvbrink med gammal, fuktig, grandominerad skog med riklig undervegetation av ormbunkar. Arten har nyligen påträffats även i Finland (Kahanpää & Salmela 2013), men är för övrigt inte känd från Europa.

Arten beskrevs på material från ryska Fjärran Östern (Ozerov 1987). De finska fynden har som det svenska gjorts i gammal, fuktig granskog (Kahanpää, *in litt.*). Att denna mycket karaktäristiska art undgått upptäckt i Europa fram till nu tyder på att det är en verkligt sällsynt art. Kopplingen till gammal granskog gör den naturvårdsintressant och till en kandidat till den svenska rödlistan.

Förutom de i nyckeln angivna karaktärerna kännetecknas *P. spinigera* av att vingribba r1 har ca 10 borst i yttre delen, vingvärribborna är oskuggade, palperna är mörka, pannan är hårig bara i framkanten, pannan har en svagt antydd, mörk fläck intill orbitalborstet, antennerna är kraftigt förmörkade på ovansidan, ryggen har en mörk längsstrimma i mitten (som hos *P. senilis*) och jämförelsevis gles behåring, tarserna är svarta samt av att katepisternum har både ljusa och mörka hår.

Släktet *Paradryomyza* omfattar ytterligare tre arter. Två arter har beskrivits från södra Asien (Ozerov & Sueyoshi 2002), och en tredje art *P. setosa* (Bigot, 1886) är känd från både Nordamerika och ryska Fjärran Östern. *P. setosa* är snarlik *spinigera* men skiljer sig från denna bl a genom att ha endast svarta hår på katepisternum och helt sakna mörk fläck intill orbitalborstet (Ozerov 1987).

Pseudoneuroctena senilis (Zetterstedt, 1838) (Syn. *Dryomyza senilis*). **ME:** Getryggen N Lombäcken, Borgsjö, 16.vii-

31.viii.2012, 1♀ (SH), ÅN: Balklinten, Bjurholm, 10.ix.2011, 1♀ (SH); VB: Skällbergsliden, Vindeln, 12.vii.2013, 1♀+1♂(SH); ÅS: Blajkfället, Mullramlet, 23.vi.2011, 1♀ (NE).

En nordlig, ganska sällsynt art som tycks vara knuten till gammal, fuktig barrskog. Wahlgren (1917) anger utbredningen till Jä, Lpl och vårt eget material enligt ovan tyder på att arten har en vid utbredning i norra Sverige. Arten kan vara svår att nyckla fram med hjälp av Wahlgren (1917) och det är möjligt att en del nordligt material som tidigare bestämts till *D. flaveola* i själva verket tillhör denna art. Likt *flaveola* har *senilis* helt oskuggade vingtvärribbor. Borsten i yttre delen av ribba r1 är mycket få och kan vara svåra att se. Arten är i Europa bara känd från Sverige och Finland, men förekommer även i Ostasien och västra Nordamerika (Mathis & Sueyoshi 2011).

Tack

Jere Kahanpää bidrog med relevant, rysk litteratur och upplysningar om *Paradryomyza spinigera* i Finland. Stort tack!

Citerad litteratur

Falk, S.J. 2005: The identification and status of *Dryomyza decrepita* Zetterstedt (Diptera, Dryomyzidae). *Dipt. Digest* 12: 7-12

Kahanpää, J. & Salmela, J. 2013: Draft Catalogue of Finnish Flies (Insecta: Diptera). (February 1, 2013) <http://www.elisanet.fi/jere.kahanpaa/diptera/list/FIDiptera.pdf>

Mathis, W.N. & Sueyoshi, M. 2011: World catalog and conspectus on the family Dryomyzidae (Diptera: Schizophora). *Myia* 12: 207-233

Ozerov, A.L. 1987: [Dipterans of the family Dryomyzidae in the fauna of the USSR.] *Byull. Mosk. Obshch. Ispytatel. Prir. Otdel. Biol.* 92(4): 36-42. (på ryska)

Ozerov, A.L. 1998: Chapter 34. Family Dryomyzidae. *Manual Palaearct. Dipt.* 3: 349-355.

Ozerov, A.L. & Sueyoshi, M. 2002: Two new species of *Paradryomyza* Ozerov (Diptera, Dryomyzidae) from Asia. *Stud. Dipt.* 8: 563-570

Shtakelberg, A.A. 1989: Family Dryomyzidae. – In: Bei-Bienko, G.Y & Steyskal, G.C. (eds.). Keys to the insects of the European part of the USSR. Volume V. Diptera and Siphonaptera, part 2. Brill, Leiden, s 280-281. [ursprungligen publicerad på ryska 1970].

Wahlgren, E. 1917: *Svensk insektsfauna 11. Tvåvingar. Diptera. 2. Cyclorapha. 2. Schizophora, Fam 5-12.* Entomologiska föreningen i Stockholm

Författarnas adresser:

Sven Hellqvist
Ålvtået 4, 90360 Umeå
shellq@telia.com

Nils Ericson
Stipendiegränd 10A, lgh 1208
90735 Umeå
mossnisse@hotmail.com

English summary

The Swedish species of Dryomyzidae (Diptera) with Paradryomyza spinigera new to Sweden: An identification key to the five European species of Dryomyzidae is presented together with faunistical notes on their occurrence in Sweden. *Paradryomyza spinigera* Ozerov, 1987 is reported for the first time from Sweden. The species has been found in a moist, old, spruce-dominated forest in Umeå in north Sweden.